

Jove i participatiu: requisits del nou model de transmissió cultural

11/2008 - Antropologia.

La imitació com a mètode d'aprenentatge humà mai ha estat un procés simple. L'evolució cultural de l'espècie humana que d'ella es deriva segueix arrelada a una actitud selectiva –els models escollits es caracteritzen per ser individus amb prestigi-, però sembla ser que aquesta reputació ja no recau en els mateixos de sempre. Mitjançant un estudi de camp amb els Tsimane' –un grup ètnic bolivià-, s'ha vist que el lideratge ha passat a mans dels més joves, tenint aquests un alt nivell educatiu i una forta vinculació amb el treball comunitari.

Una família Tsimane'. En els últims anys, el lideratge d'aquesta societat indígena ha passat a mans dels més joves amb un nivell educatiu més alt.

Una de les majors diferències entre l'espècie humana i altres espècies és la tendència de l'espècie humana a la imitació com estratègia d'aprenentatge, la qual ha permès que l'evolució cultural s'hagi basat en l'acumulació de coneixements. Però la simple imitació no explica totalment l'evolució cultural de l'espècie. Des de l'antropologia s'ha argumentat que la gent no imita comportaments de qualsevol persona, sinó que existeixen biaixos a l'hora de la selecció, com ara el prestigi de la persona. Segons aquesta teoria, existeix una tendència innata a emular a gent amb prestigi perquè s'assumeix que ho han guanyat gràcies a les seves habilitats o coneixements en un determinat camp.

En aquest article posem a prova algunes de les prediccions d'aquesta teoria utilitzant informació quantitativa del coneixement de plantes medicinals dels Tsimane', una societat de caçadors-agricultors. Per mesurar el prestigi d'una persona, vam demanar a la gent nomenar a totes les persones importants de la comunitat i vam comptar el nombre de nominacions que va rebre cada persona. Per mesurar el coneixement de plantes, vam fer una prova de coneixement per contrastar-la amb respostes d'experts locals. Contràriament al que suggereix la teoria, no trobem evidència que el prestigi d'una persona estigui associat al seu coneixement de plantes medicinals ni a la seva edat, però vam trobar que sí estava positivament associat amb el nivell de participació de la persona en organismes de gestió de la comunitat. En les últimes dècades, el lideratge entre els Tsimane' ha passat dels remeiers tradicionals a persones més joves i amb educació que poden representar als Tsimane' fora de les seves comunitats. A mesura que els coneixements ancestrals són menys valorats, les persones dipositàries d'aquests coneixements perden el seu prestigi cultural.

Victoria Reyes García (ICREA Research Professor), J.L. Molina, James Broesch, Laura Calvet, Tomás Huanca, Judith Saus, Susan Tanner, William Leonard i Thomas W. McDade

Departament d'Antropologia Social i Cultural

Universitat Autònoma de Barcelona

Do the aged and knowledgeable men enjoy more prestige? A test of predictions from the prestige-bias model of cultural transmission. Reyes-Garcia, V; Molina, J.L; Broesch, J; Calvet, L; Huanca, T; Saus, J; Tanner, S; Leonard, W.R; McDade, T.W. EVOLUTION AND HUMAN BEHAVIOR, 29 (4): 275-281 JUL 2008

